

14-05-2020

Embargo tot woensdag, 13-05-2020, 23:30 uur

Subsidie aan koning voor Kroondomein Het Loo onrechtmatig

Faunabescherming vecht natuursubsidie van € 4,7 miljoen aan

De 4,7 miljoen euro natuursubsidie die koning Willem Alexander krijgt voor Kroondomein Het Loo is onrechtmatig verleend. Dit stellen drie vooraanstaande juristen op basis van de subsidiebeschikking die Zembla in handen heeft. Uit de beschikking blijkt dat de overheid zonder enige onderbouwing de koning vrijstelt van belangrijke subsidievoorwaarden. Dit is volgens experts in strijd met de wet. Door de vrijstelling mag de koning een gebied van 7200 hectare, oftewel zo'n driekwart van het hele natuurgebied, drie maanden per jaar voor het publiek sluiten.

Het Veluwe natuurgebied wordt beheerd door de koning maar is eigendom van de Staat. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid (LNV) verstrekt in totaal € 4,7 miljoen natuursubsidie aan de koning voor de periode 2016 - 2021.

Voor andere subsidieontvangers geldt dat ze het terrein minstens 358 dagen per jaar moeten openstellen voor het publiek. Slechts 1 hectare mag worden aangehouden voor privégebruik. De openstellingseis is bedoeld om de belastingbetaler te laten meegenieten van het gesubsidieerde natuurgebied. Uit de niet eerder openbaar gemaakte beschikking blijkt dat de koning 'ter bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer' niet 1 ha maar 7200 ha van het Kroondomein mag sluiten en geheel is vrijgesteld van de openstellingsverplichting van 358 dagen.

Onbehoorlijk bestuur

"Er zijn zoveel dingen mis aan deze beschikking bestuursrechtelijk gezien dat je kunt zeggen: dit is onrechtmatig," zegt professor Wim Voermans, hoogleraar staats- en bestuursrecht van de Universiteit Leiden. De voorkeursbehandeling is volgens Voermans in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: "Er wordt alleen maar gezegd: voor u [de koning - red.] geldt dat niet." Hij heeft maar één verklaring voor deze constructie: het staatshoofd wil 'ongestoord kunnen jagen'.

Professor Peter Nicolai, als advocaat gespecialiseerd in bestuursrecht, is namens de Faunabescherming een bezwaarprocedure gestart om de subsidie aan te vechten. "Het kan natuurlijk niet dat er een ongelijke behandeling is, een bevoordeling van één iemand." Voermans zegt dat het bezwaar kansrijk is: "Als het bij de rechter komt, dan denk ik dat hij er gehakt van gaat maken."

Onwettig privilege is 'juridische belazerij'

Martin Jan van Mourik, emeritus-hoogleraar notarieel recht, zegt over de omstreden afspraken met de koning: “Ik zou dit juridische belazerij noemen. Dat hoef ik niet te accepteren als burger.” Het koninklijk huis stelt op de eigen website dat de koning "onder dezelfde voorwaarden" als iedere andere private beheerder van bos- en natuurterreinen gebruik kan maken van de subsidieregeling. De regeling is gebaseerd op de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Gelderland 2016. In 2018 verzekerde minister-president Rutte na vragen over de subsidieverstrekking in de Tweede Kamer: "Hier is gewoon sprake van een analoge toepassing van een verordening." Volgens Rutte gelden voor de koning in deze situatie dezelfde regels als voor alle andere burgers. Onzin, vindt Van Mourik: “Men wil hem behandelen als elke andere particulier en vervolgens breken ze dat op allerlei manieren af.”

Kamer onvolledig geïnformeerd

Al jaren is er ophef over de subsidieverlening voor het Kroondomein. Een meerderheid in de Tweede Kamer wil dat het Kroondomein het hele jaar voor het publiek toegankelijk is. De Rijksvoorlichtingsdienst (RVD) laat weten dat het natuurgebied ook dit najaar dichtgaat, van 15 september tot 25 december. Kamerleden die in 2018 wilden weten op welke gronden de ontheffing is verleend, kregen nooit antwoord van premier Rutte. Dat had wel moeten, zegt Voermans: “De Kamer is hierover onvolledig geïnformeerd.”

Reactie koning

In 2018 schrijven minister Schouten van LNV en premier Rutte in een Kamerbrief dat de sluiting essentieel is "voor de balans tussen houtproductie, de aanwezigheid van grote hoefdieren en de recreatiemogelijkheden". Het ministerie van LNV wil tegenover Zembla geen nadere toelichting geven: “Het betreft een bestendiging van een lijn die al decennia wordt ingezet”.

Zembla heeft de subsidieaanvrager meermaals om een reactie gevraagd. De Rijksvoorlichtingsdienst laat weten dat de koning geen interviews geeft. De RVD verwijst naar de Kamerbrief van Schouten en Rutte.

> Meer informatie: Ton van der Ham (06-53716266) of Annette Schätzle (06-41813110).